

Sveriges
ungdomar
om framtiden;
Från YOLO
till oro.

■ ■ NOVUS

Linnéuniversitetet

04 Bakgrund

06 Sammanfattning

Resultat;

10 Generella attityder

14 Vardagsutmaningar

22 Idealbilder

28 Hur breda är utmaningarna?

41 Framtid

47 Förtroende

50 Slutsatser

Bakgrund

Bakgrund

Linnéuniversitetet vill öka förståelsen för vilka utmaningar som engagerar ungdomar mest idag. Vi gav Novus i uppdrag att genomföra en undersökning, vilket resulterade i en kvalitativ studie och kvantitativ undersökning. Fokusgrupperna i den kvalitativa studien (december 2015) gav underlag för att förstå hur ungdomar resonerar i fråga om utmaningar i vardag och omvärld. Detta resultat låg till grund för den kvantitativa undersökningen.

Kvalitativ studie

Den kvalitativa studien gav bland annat insikter om att det finns en oro hos ungdomar inför framtiden, kopplat till möjligheter att få jobb och bostad men även en form av ångest för att ”lyckas” och ”välja rätt”. Även större samhällsutmaningar låg nära i ungdomarnas tankar, i många fall kopplat till miljö/klimat, migration, integration, jämställdhet och ekonomi.

Kvantitativ undersökning

En kvantitativ undersökning genomfördes sedan med syfte att validera insikter från den kvalitativa förstudien och därmed fånga upp hur utbredda ungdomars åsikter och attityder är gentemot utmaningar som miljö/klimat, diskriminering, jobb, bostad, prestation, relationer och tid.

Målgrupp

Målgruppen för undersökningen är ungdomar 18–25 år.

Undersökningen har genomförts i Novus Sverigepanel. Totalt har 1003 intervjuer genomförts under perioden 22–29 januari 2016. Resultaten har efterstratifierats. Deltagarfrekvensen var 44%.

Sammanfattning

Sammanfattning

Nära hälften av dagens unga är oroliga för sin framtid

42% av Sveriges ungdomar uppger att de är oroliga när de tänker på sin egen framtid. Framtida boende, jobb och klimat är de utmaningar man rankar som viktigast att lösa.

Bostad, klimat och arbete största orosmomenten för unga idag

94% av Sveriges ungdomar rankar bostadsbristen som den största utmaningen i samhället idag. På andraplats kom arbetslöshet med 88% och tredjeplats klimatförändringarna med 75%.

Sveriges unga har högst tilltro till forskare

Förtroendet för vem som kan påverka samhällsutmaningar idag ligger hos forskare. Hela 60% av ungdomarna har högst förtroende för forskare. Endast 1 av 5 har högt förtroende för beslutsfattare och politiker i frågan. 40% tror på individens egna förmåga att påverka.

Skärmtid i vardagen frustrerar ungdomar mest

62% av Sveriges ungdomar svarade att den stora mängd tid man spenderar framför dator- och mobilskärmen är det som frustrerar mest i vardagen.

6 av 10 unga känner oro över att inte lyckas i livet

72% av Sveriges ungdomar upplever att det finns en idealbild av den "perfekta tillvaron" att behöva leva upp till. 6 av 10 känner också en oro över att generellt inte lyckas i livet.

Majoritet av tjejer känner stress över att leva upp till en idealbild

Av de som upplever att en idealbild finns, känner 89% av tjejerna stress och oro över att leva upp till den bilden, jämfört med 66% av killarna. 84% av dessa anser att sociala medier har en inverkan till den stressen och oron.

Ung oro över ökad psykisk ohälsa

74% av Sveriges ungdomar anger psykisk ohälsa till följd av stress som en stor samhällsutmaning idag. Drygt hälften tror också att psykisk ohälsa kommer att öka under de kommande femton åren.

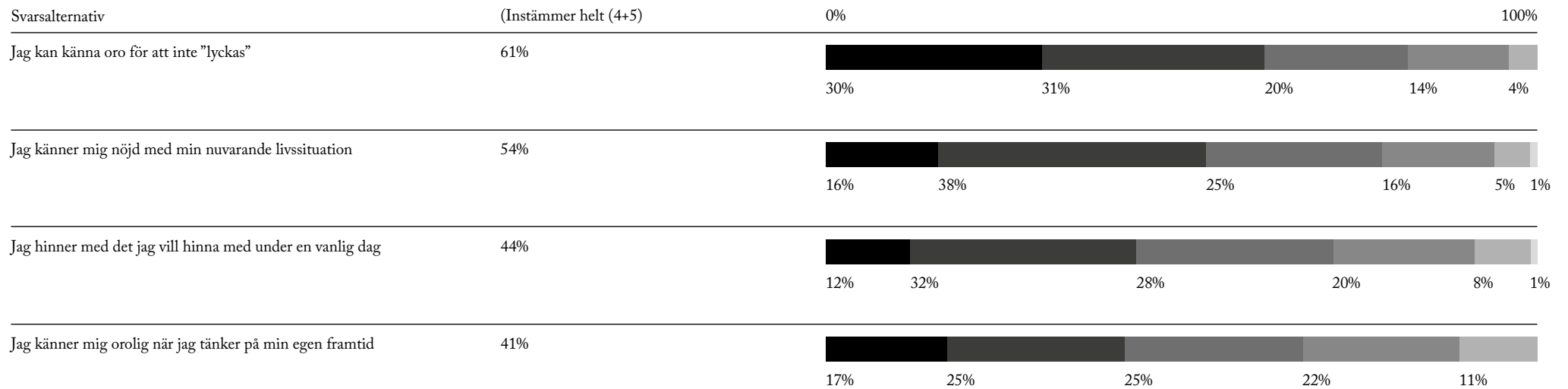
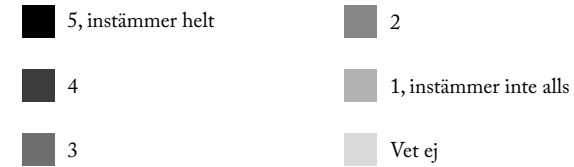
Resultat; Generella attityder

Sex av tio kan känna oro för att inte lyckas.

- Drygt 20% tar helt eller delvis avstånd från påståendet att de är nöjda med sin nuvarande livssituation.
- Mindre än hälften (44%) tycker att de hinner med det de vill hinna med under en vanlig dag. Endast 12% instämmer helt i påståendet.
- Fyra av tio instämmer helt eller delvis i att de känner sig oroliga när de tänker på sin egen framtid.

Fråga

I vilken utsträckning instämmer du i följande?

BAS: Samtliga (n=1003)

Resultat; Vardagsutmaningar

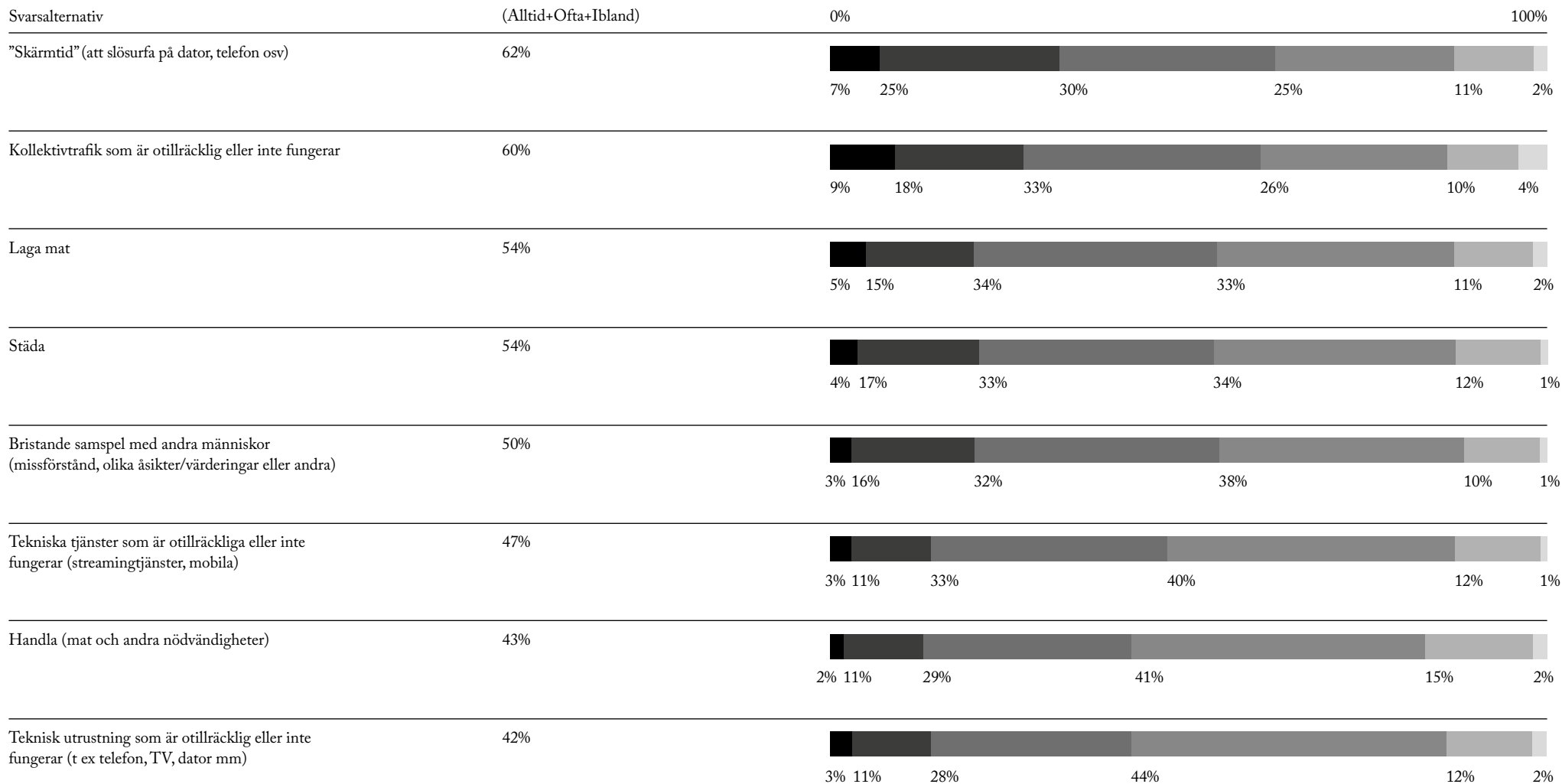
Sex av tio känner frustration över att skärmtid tar för mycket tid i vardagen.

Vad skapar frustration?

- Tidstjuvar — Det går för mycket ”onödig” tid på skärmtid, bristande kollektivtrafik osv.
- Måsten — Åtaganden som inte ligger i linje med den egna viljan. Kan handla om att leva upp till rådande förväntningar. träna, hålla snyggt hemma, hålla sig uppdaterad på sociala medier osv.
- Bristande socialt samspel — Relativt ofta tycks samspelen inte leva upp till förväntningarna.

Fråga

Kan du känna frustration över att något av följande tar för mycket tid eller energi i din vardag?

BAS: Samtliga (n=1003)

Fråga

Kan du känna frustration över att något av följande tar för mycket tid eller energi i din vardag?

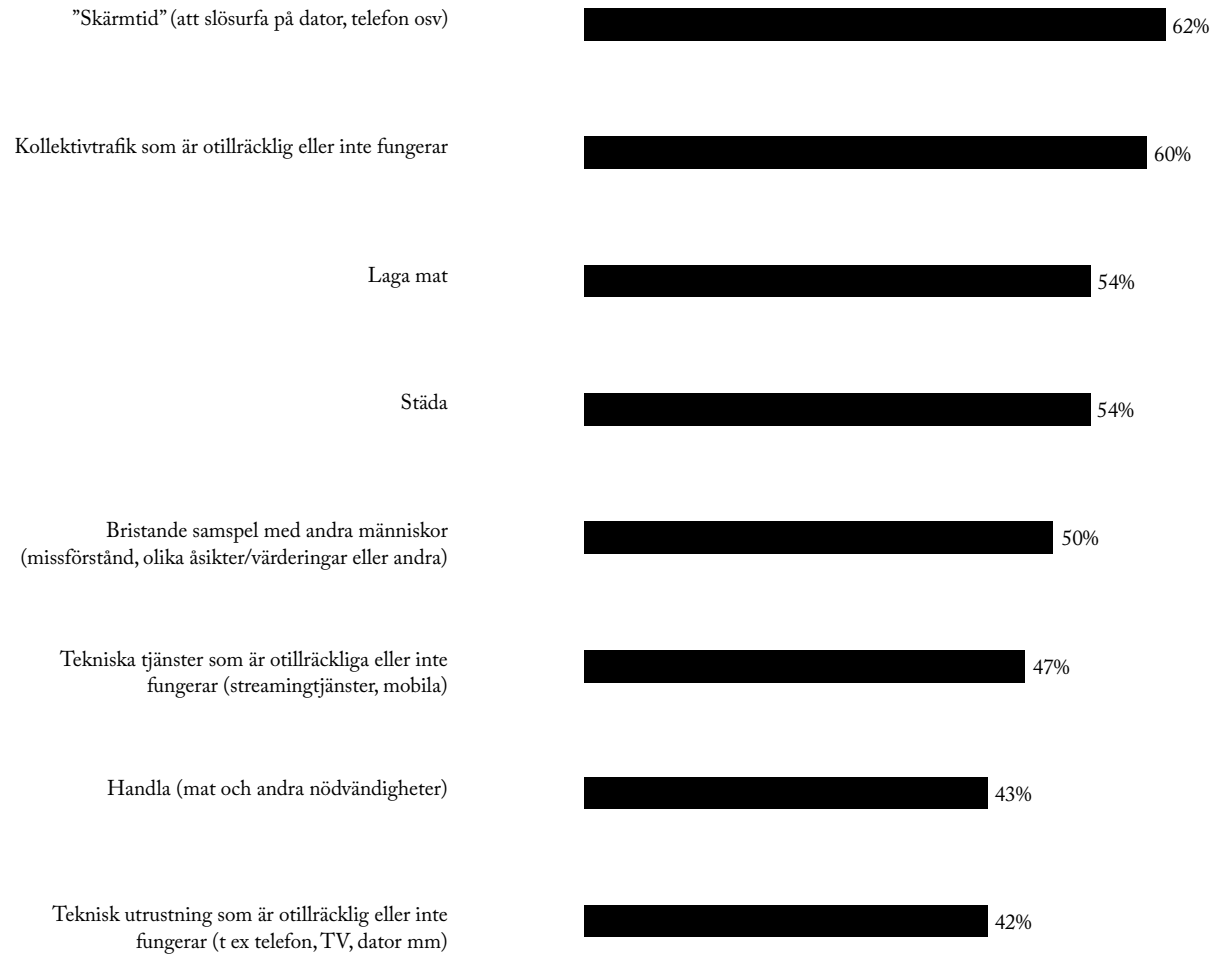
Rankning: högst procent till lägst (Alltid + Ofta + Ibland)

0%

50%

100%

BAS: Samtliga (n=1003)

Fler vardagssituationer som frustrerar.

Fråga

Utöver vad som nyss nämnts, finns det någon annan utmaning eller problem som du stöter på under en vanlig dag och som du tycker är frustrerande, exempelvis för att det tar för mycket tid eller energi? Svara kort.

Svar

- Byråkrati. Försäkringskassor, banker, a-kassor och allt sånt.”
- När tunnelbanan eller kollektivtrafiken inte fungerar.
- Väntetider och regler i regional vård.
- Långa köer på affärer eller telefon.
- Mänsklig interaktion, att hålla upp skenet av att ha det bra.
- Rusningstimmarna och andra stressmoment i vardagen. Försöker dock undvika de så mycket jag kan.
- Trängsel och köer på simhallar och gym när jag skall träna
- Jobbet tar upp alldeles för stor tid av livet. Man lever för att jobba istället för att jobba för att leva. det finns ingen fritid för det man vill göra. man har mer pengar än tid.

Resultat; Idealbilden

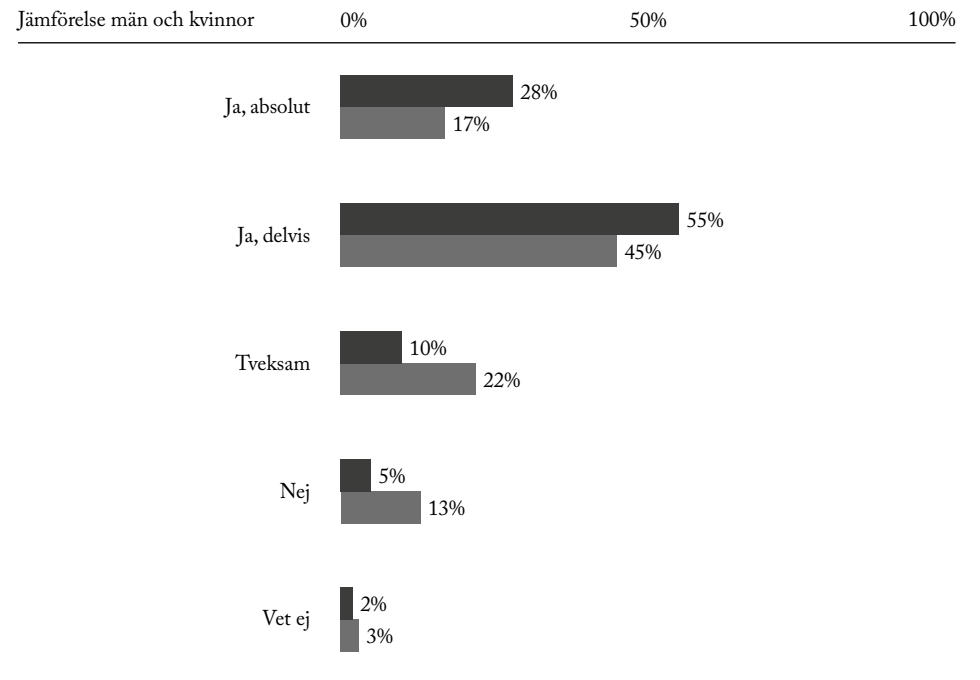
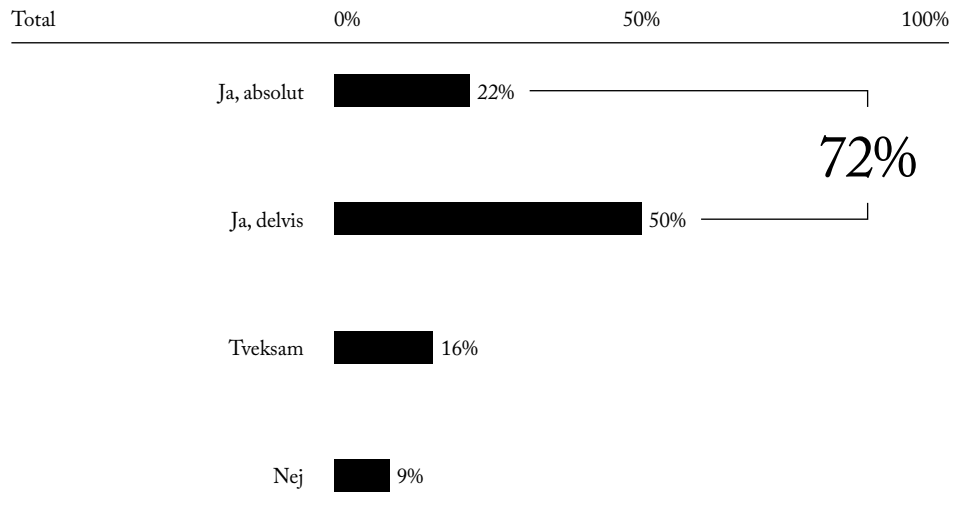
Sju av tio upplever att det finns en idealbild som de behöver leva upp till.

- Kvinnor svarar i högre utsträckning att de upplever att det finns en idealbild som de behöver leva upp till (83%).
- Kvinnor svarar i högre utsträckning att de upplever stress eller press för att leva upp till en idealbild (89% jämfört med män 66%).
- Kvinnor upplever även i större utsträckning att sociala medier inverkar till att känna stress/press att leva upp till en idealbild (47% jämfört med män 26%).

Fråga

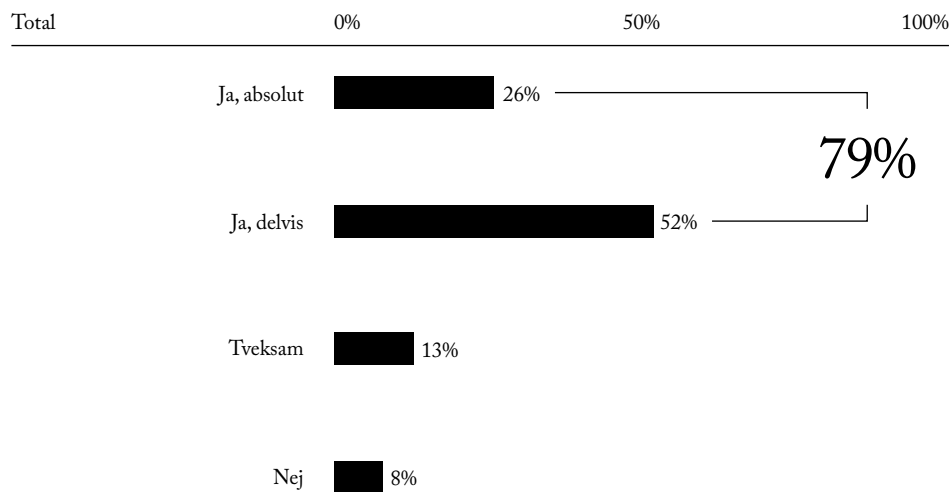
Upplever du att det finns någon form av idealbild som du som person behöver leva upp till, när det gäller hur du lever ditt liv generellt sett?

■ Kvinnor
■ Män

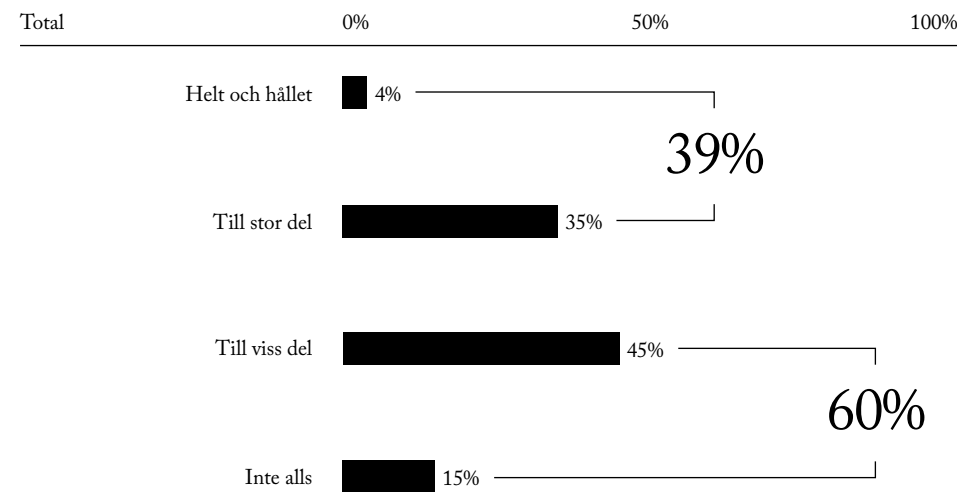
BAS: Samtliga (n=1003)

Fråga Upplever du någon form av stress eller press för att leva upp till den idealbilden?

BAS: Upplever idealbild att leva upp till (n=727)

Fråga I vilken utsträckning upplever du att sociala medier inverkar till att du känner stress eller press för att leva upp till idealbilden?

BAS: Upplever press att leva upp till idealbild (n=571)

Av de som anser att det finns en idealbild, upplever åtta av tio stress eller press för att leva upp till idealbilden.

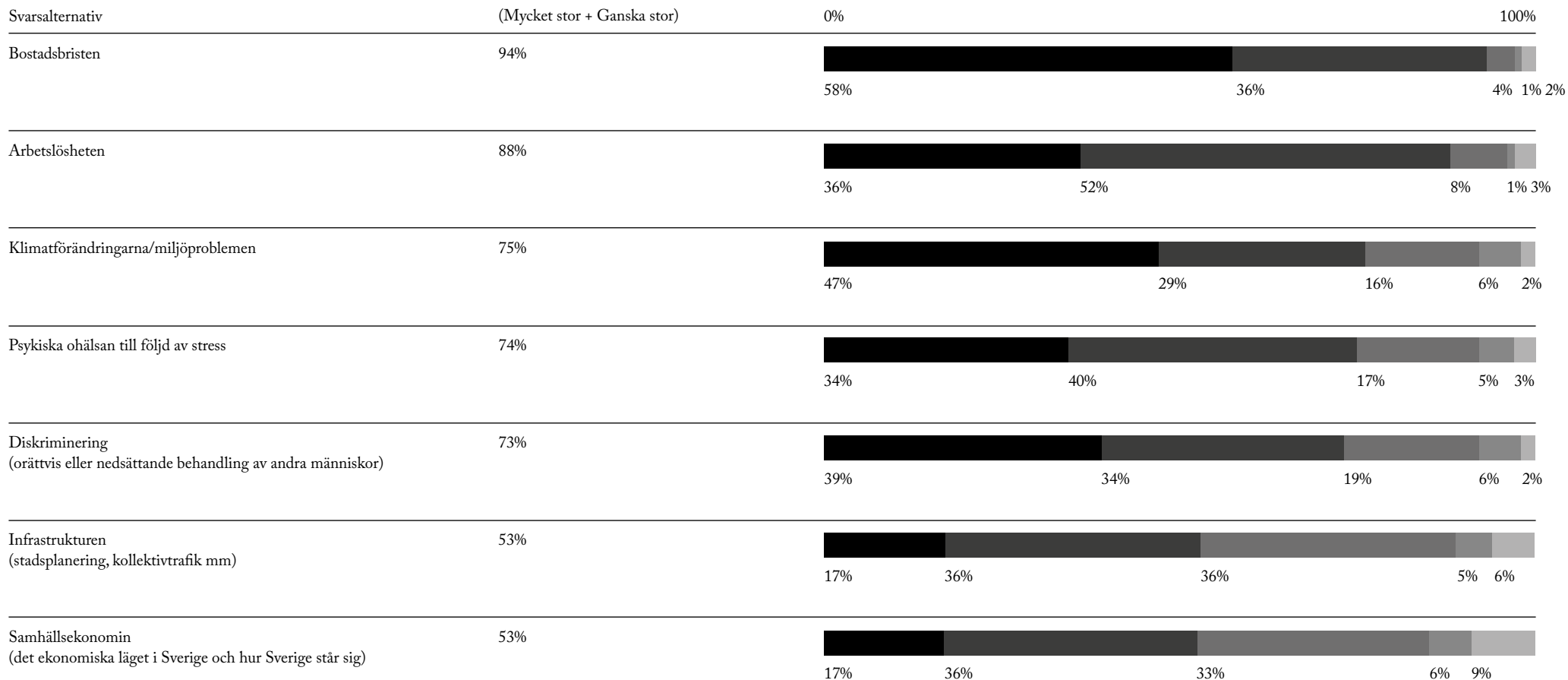
Resultat; Hur breda är utmaningarna?

Samhällets största utmaningar: Bostadsbrist, klimatförändringar/ miljöproblem och arbetslöshet

- Män svarar i högre utsträckning att bostadsbristen är den viktigaste utmaningen att lösa. (71%)
- Personer bosatta i Västsverige svarar oftare att bostadsbristen är den viktigaste utmaningen att lösa. (71%)
- Personer bosatta i större städer svarar i högre grad att arbetslöshet är den viktigaste utmaningen. (66%)
- Av de som känner oro för bostadsbrist svarar de som bor i större städer oftare än övriga att de oroar sig över att inte hitta ett boende som passar de egna preferenserna. (42%)

Fråga

Hur stor eller liten utmaning för samhället tycker du att följande är?

BAS: Samtliga (n=1003)

Fråga

Om du får välja vilka av ovanstående utmaningar som du tycker är viktigast att lösa, vilken eller vilka väljer du då?
Max 3 alternativ.

Två av tre ser bostadsbristen som den viktigaste utmaningen att lösa

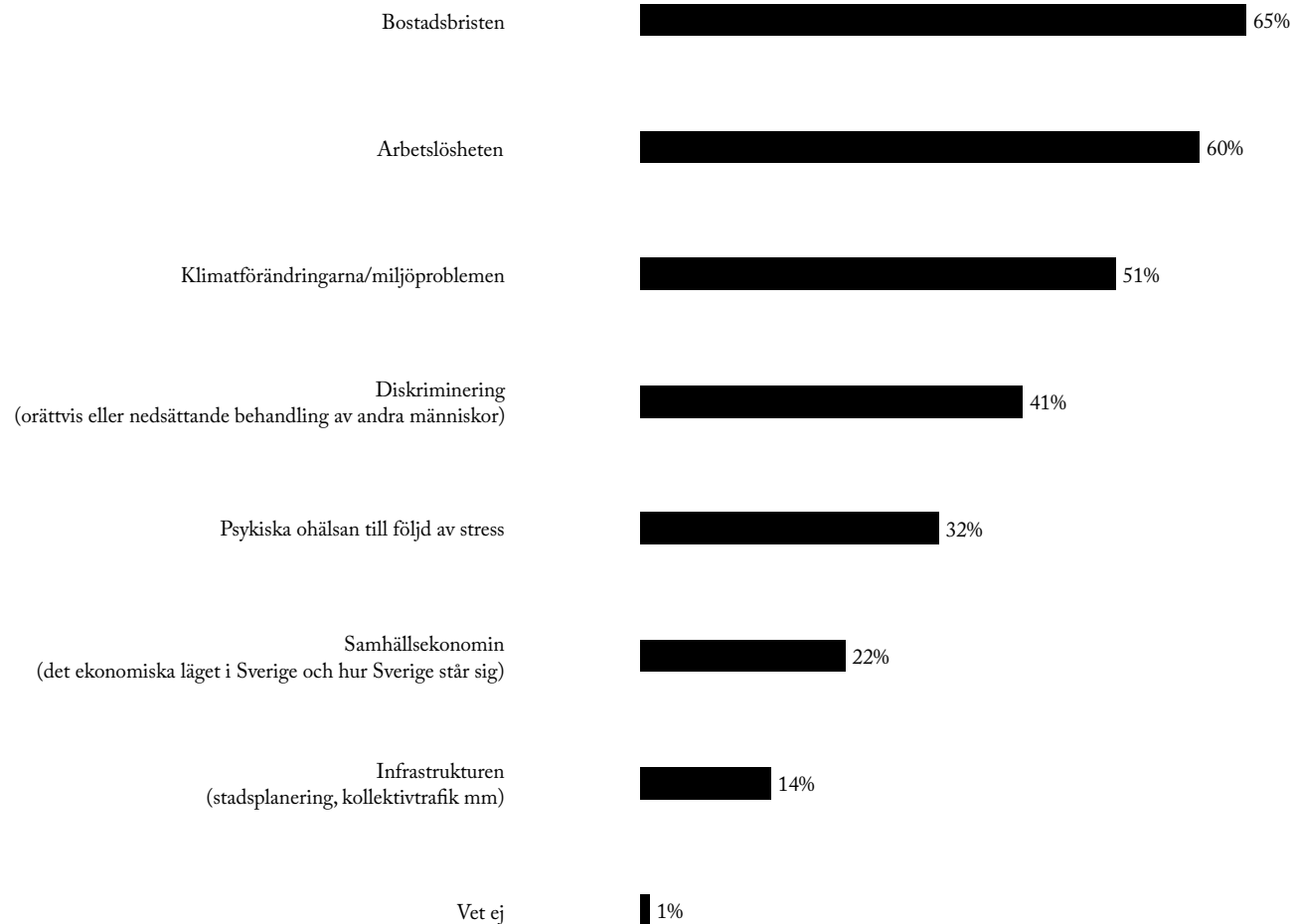
Rankning: högst procent till lägst

0%

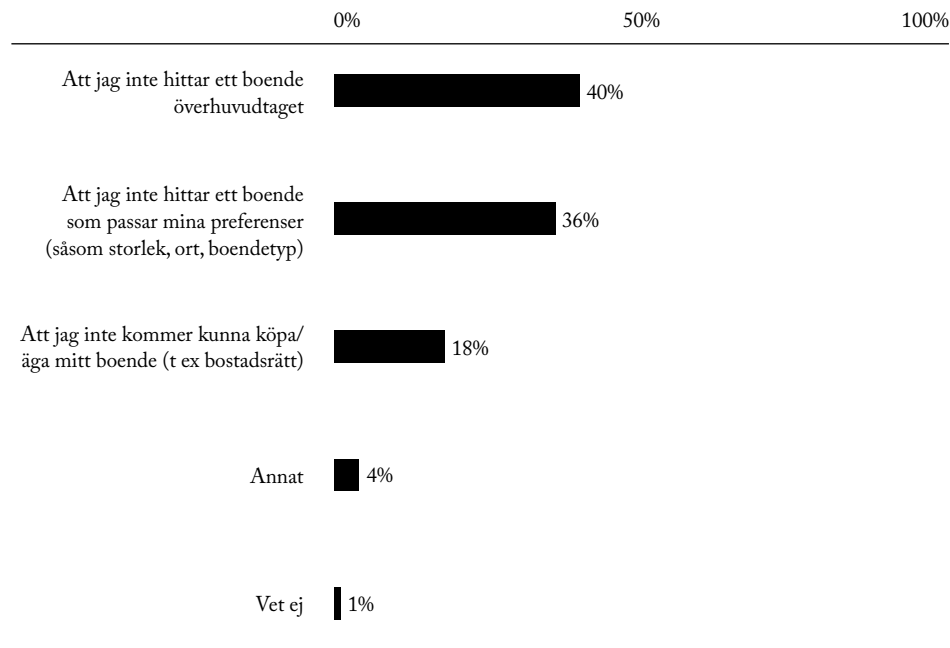
50%

100%

BAS: Samtliga (n=1003)

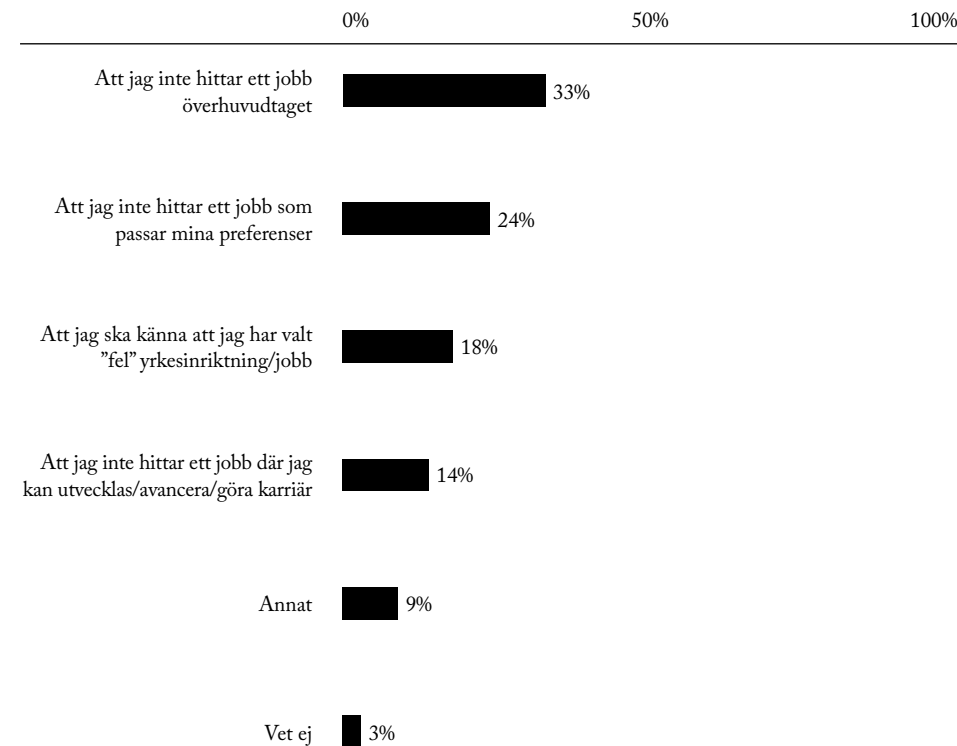
Fråga Du svarade att du känner oro för bostadsbrist, vilket av följande skulle du säga är den främsta orsaken till din oro?

BAS: Känner oro för bostadsbrist (n=403)

Bostadsbrist: Fyra av tio som känner oro för bostadsbrist oroas främst av att inte hitta boende alls.

Fråga Du svarade att du känner oro för arbetslöshet, vilket av följande skulle du säga är den främsta orsaken till din oro?

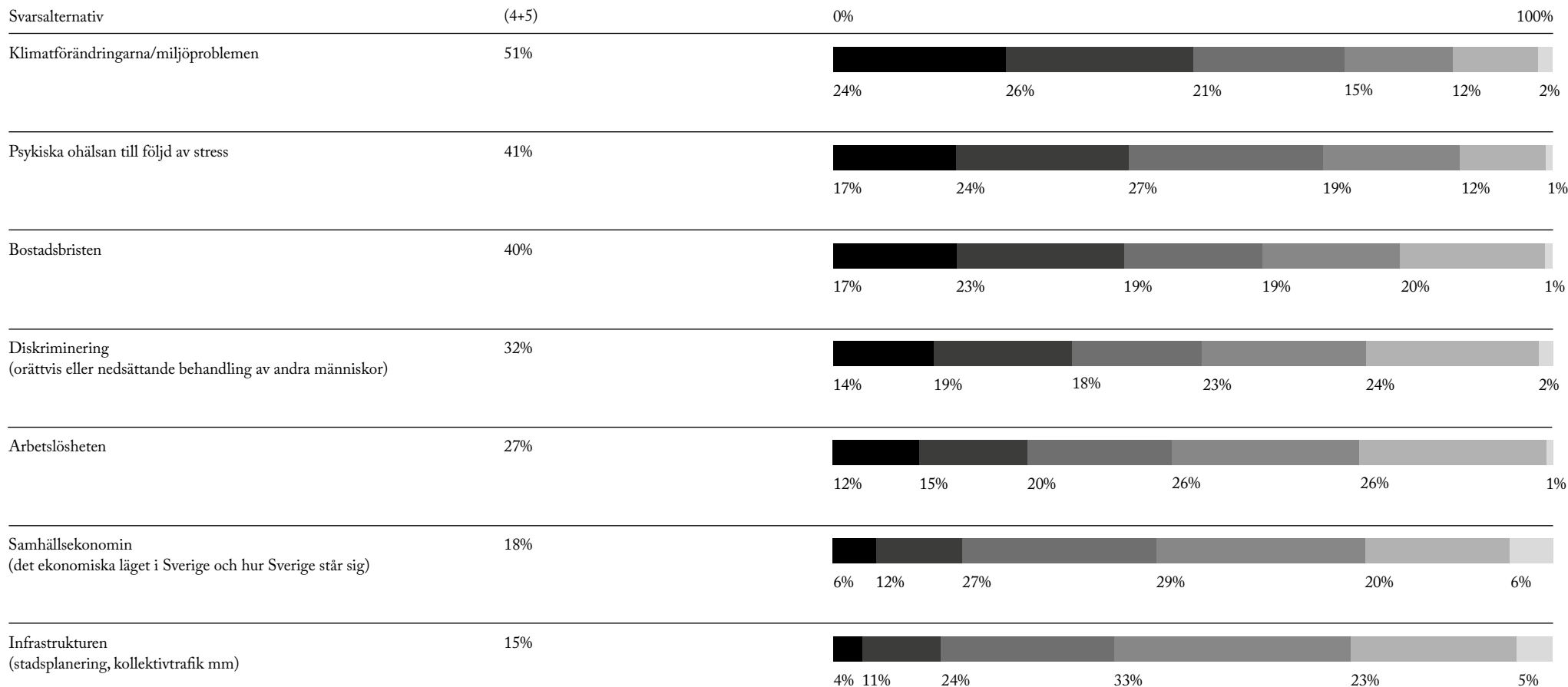
BAS: Känner oro för arbetslöshet (n=275)

Arbetslöshet: En av tre som känner oro för arbetslöshet, oroas mest för att inte hitta ett jobb alls.

Fråga

I vilken utsträckning känner du oro för nedanstående för din egen del?

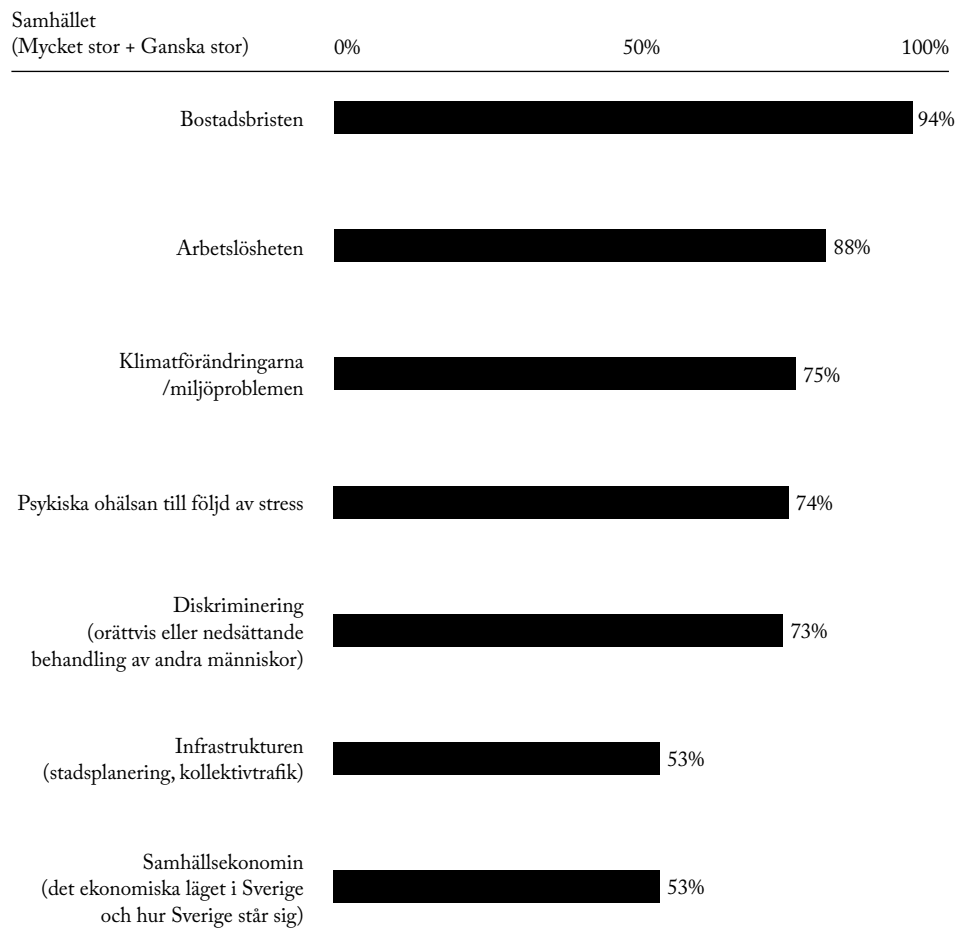
Klimatförändringarna och psykisk ohälsa oroar mest för egen del.

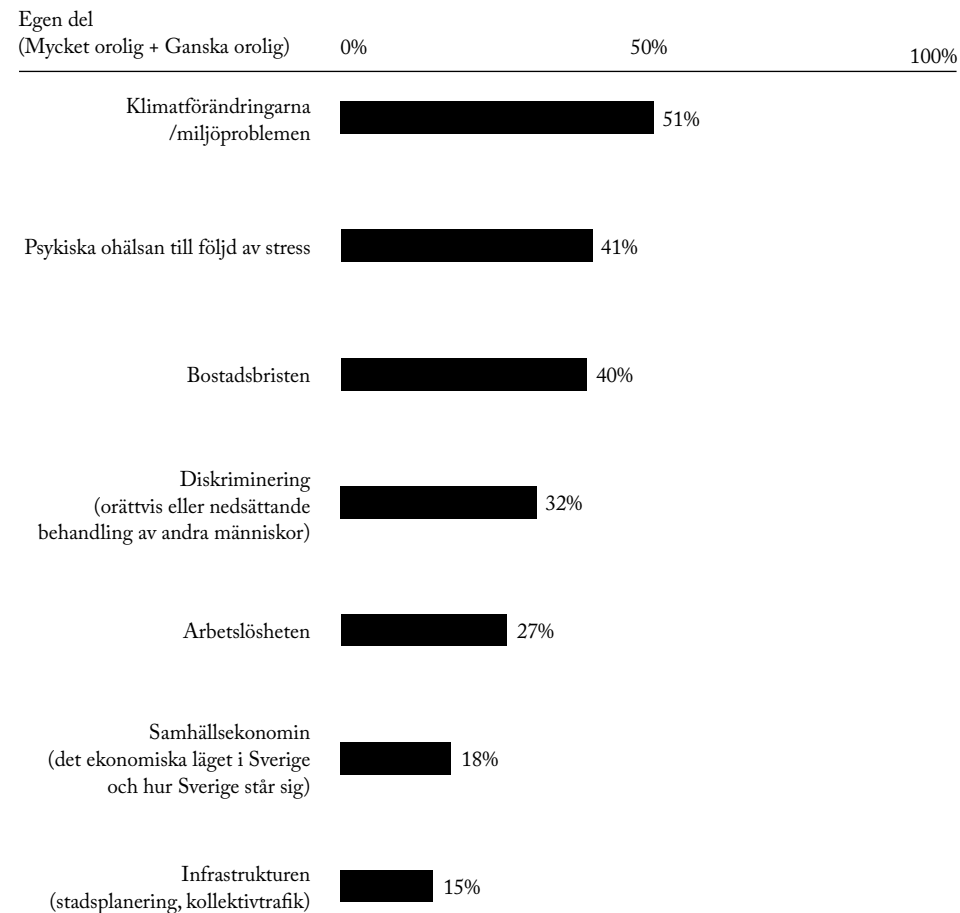
BAS: Samtliga (n=1003)

Utmaningar

För samhället och för egen del.

BAS: Samtliga (n=1003)

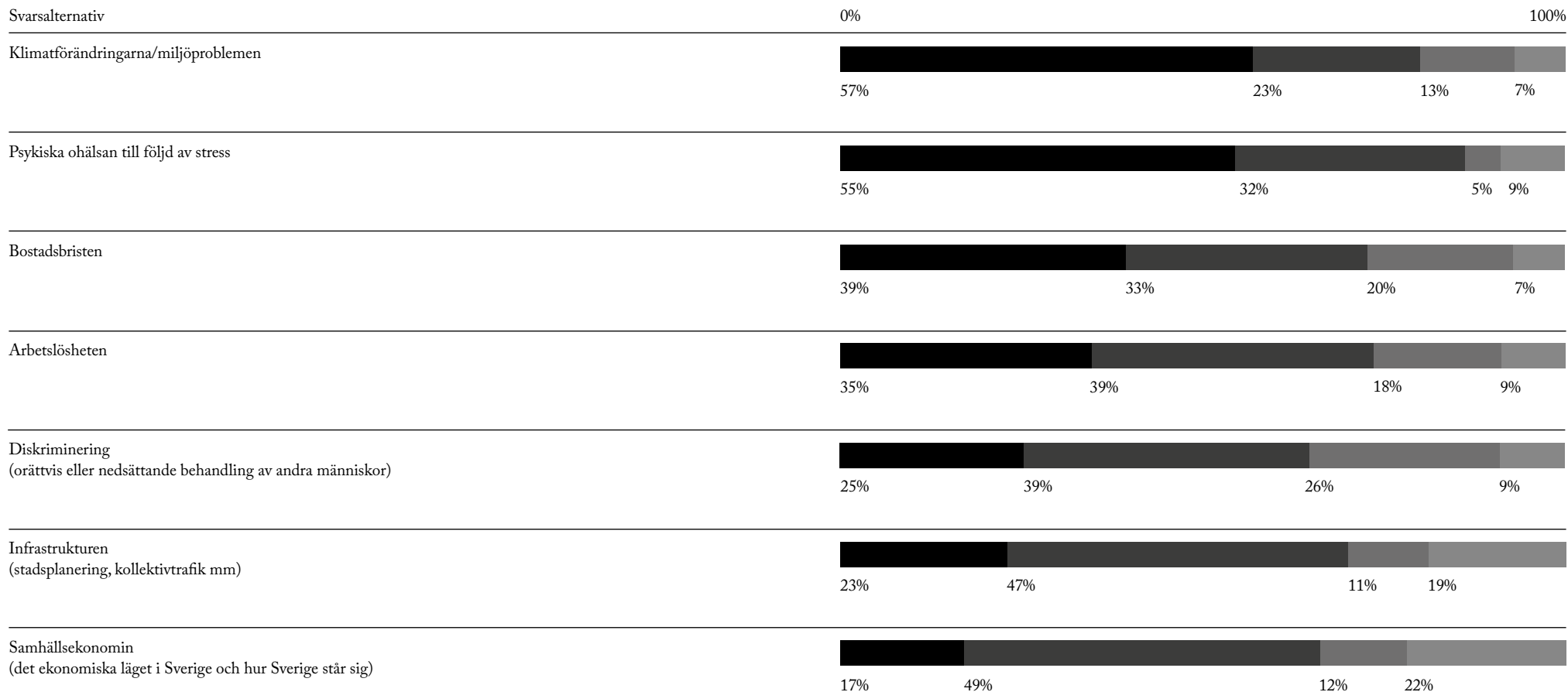
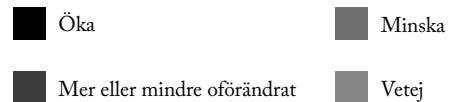
BAS: Samtliga (n=1003)

Resultat; Framtid

Drygt hälften tror att miljöproblem och psykisk ohälsa kommer att öka kommande 15 år.

Fråga

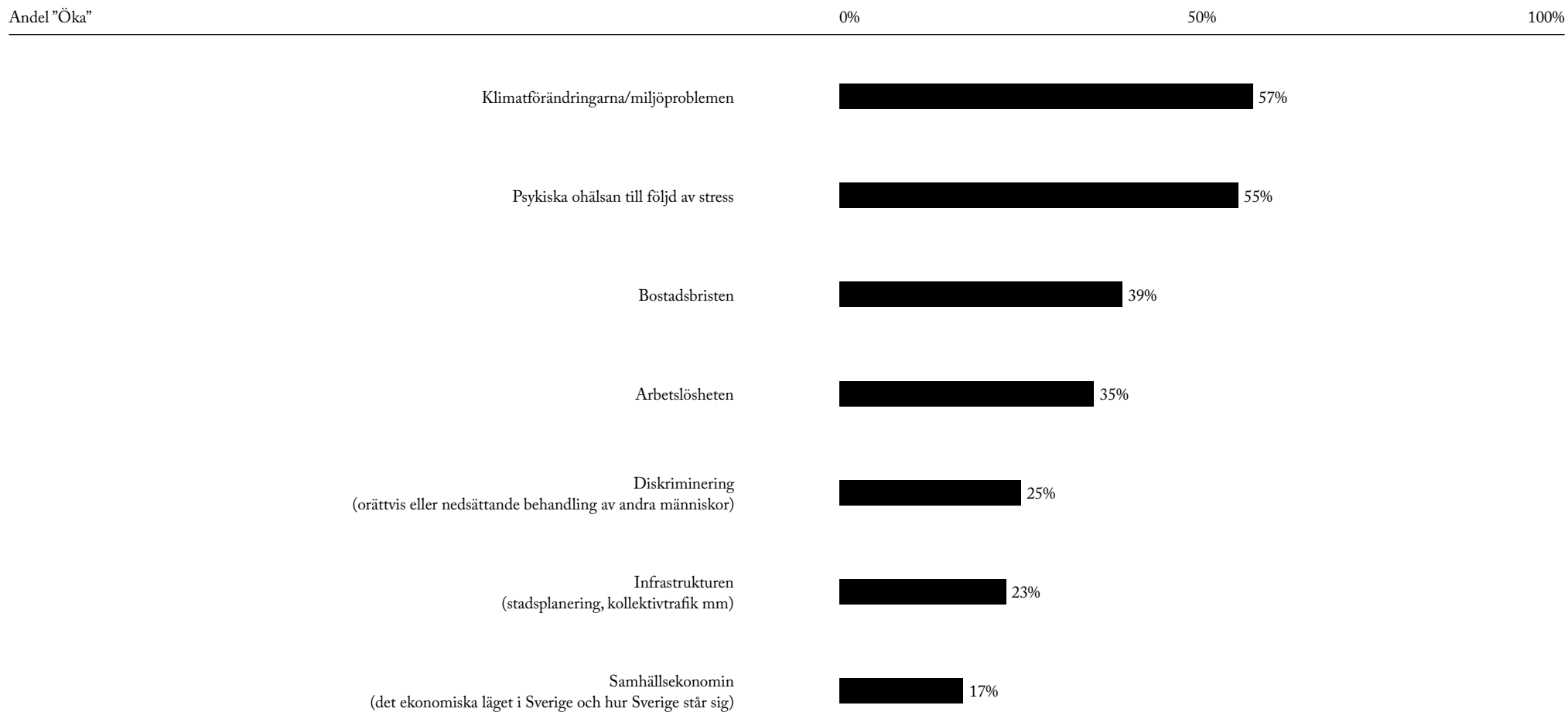
Sett till de kommande 15 åren, hur tror du att följande kommer att ha förändrats?

BAS: Samtliga (n=1003)

Fråga

Sett till de kommande 15 åren, hur tror du att följande kommer att ha förändrats?

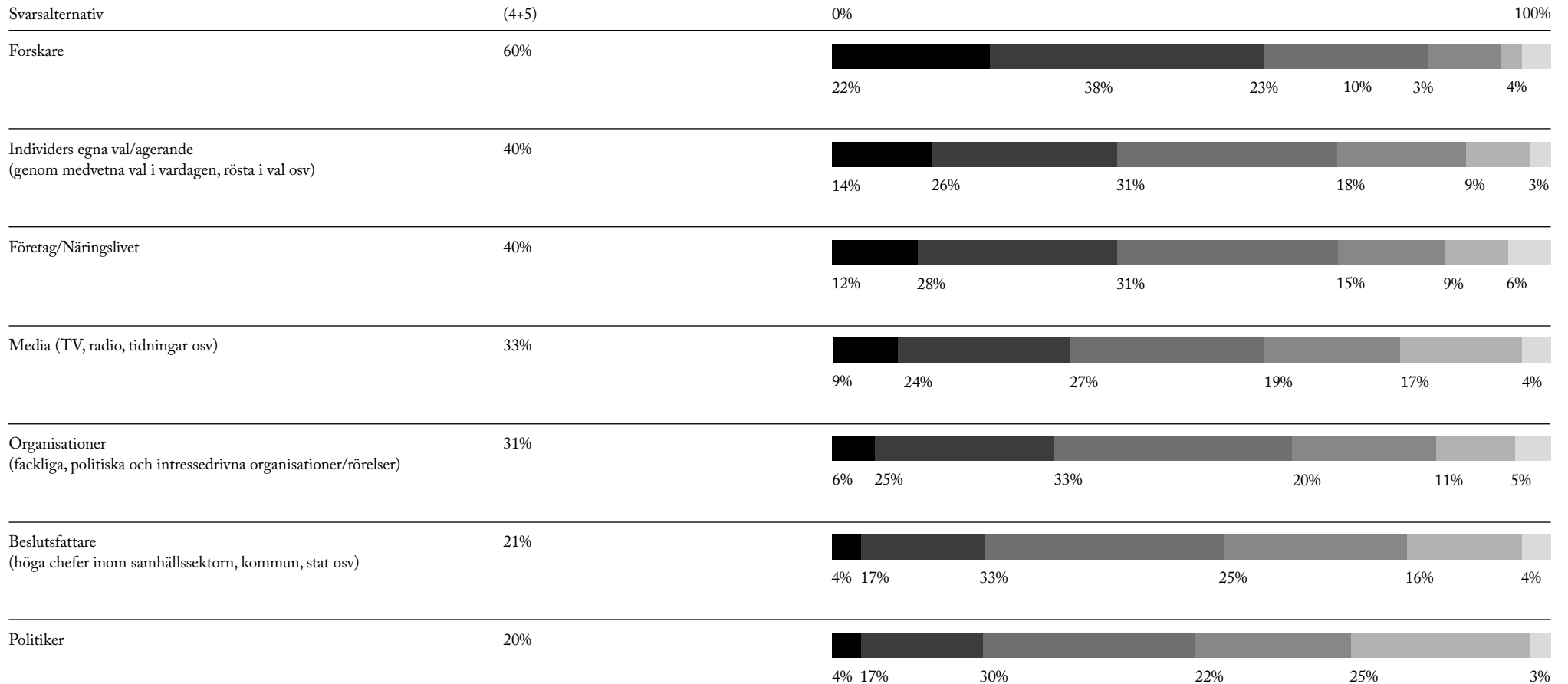
BAS: Samtliga (n=1003)

Resultat; Förtroende

I förmåga att påverka
samhällsutmaningarna
får forskare stort
förtroende och politiker
litet förtroende.

Fråga

Vilket förtroende har du generellt sett för följande aktörers förmåga att påverka de samhällsutmaningar vi tidigare har nämnt?

BAS: Samtliga (n=1003)

Slutsatser

Tid – Den ständiga utmaningen.

I den kvalitativa förstudien såg vi att en närvarande faktor i ungdomarnas vardag var att hitta tid till det man vill, samt hinna med allt man vill och ”måste” hinna med, under en vanlig dag. Det tycktes råda höga förväntningar och en form av prestationsångest kring hur en vanlig dag skall se ut. Denna bild bekräftas i den kvantitativa studien, t.ex. av att ungdomarna i stor utsträckning frustreras av sådant som stjälar tid och försvårar deras möjligheter till en vardag med valfrihet och flexibilitet.

Vardagliga tidstjuvar skapar mest frustration

I den kvantitativa studien ser vi att det är mindre än hälften (44%) som tycker att de hinner med det de vill hinna med under en vanlig dag. Vi ser också att många svarar instämmande i att tidstjuvar, så som ”skärmtid”, bristande kollektivtrafik, vardagssysslor (”måsten” så som att städa, tvätta, etc) är sådant som frustrerar. Liksom i slutsatserna av den kvalitativa studien kan vi anta att sådant som förhindrar ungdomarnas möjligheter att styra sin tid utefter de egna förväntningarna är källor till frustration.

Valfrihet och flexibilitet samt möjlighet att disponera sin egen tid tycks vara viktiga faktorer för att tillvaron skall löpa enligt ens förväntningar. Slutsatsen är att målgruppen engageras genom att prata lösningar som skapar flexibilitet och frihet att styra över sin egen tid, skapa förmåga att prioritera, samt andra lösningar som underlättar ”vardagspusslandet” och ”smartness” och skapar tidseffektivitet.

Det sociala är en viktig faktor.

I den kvalitativa förstudien såg vi att vissa upplevde att man spenderar för mycket ”slötid” på internet. Man talade om relationer som man upplevde blev fler och fler och allt mer ytliga. Åsiktsspridning, näthat och brist på respekt i kommunikationen via sociala medier upplevde flera som ett tidstypiskt problem.

Skärmtid frustrerar ungdomar mest i vardagen

Även i den kvantitativa studien ser vi detta mönster; 62% upplever att mycket skärmtid är en vardagsfrustration, hälften (50%) uppger att de kan känna frustration över bristande socialt samspel/interaktion (såsom missförstånd, olika åsikter/värderingar etc).

Samtidigt anser 73% att diskriminering är en ganska eller mycket stor utmaning för samhället. 25% tror dessutom att diskriminering är en utmaning som kommer att öka under de kommande femton åren. Mot bakgrund av detta kan vi anta att det sociala är en viktig faktor för ungdomarna.

Idealbilden - Att leva upp till förväntningarna

I den kvalitativa förstudien såg vi att flera nämnde att man tyckte det fanns förväntningar på "den perfekta tillvaron", inte sällan kopplat till hur sociala medier bidrar till att cementera uppfattningar kring vad som är "lyckat", framgångsrikt eller "perfekt". Det tycktes bland många ungdomar finnas en prestationsångest kopplat till att leva upp till någon form av idealbild, vilket bekräftas av den kvantitativa kartläggningen.

6 av 10 ungdomar känner oro över att inte lyckas i livet

Drygt sju av tio upplever att det finns någon form av idealbild som de behöver leva upp till, när det gäller hur de lever sina liv generellt sett. Majoriteten av dessa säger att de kan känna stress eller press för att leva upp till denna idealbild, många tycker dessutom att sociala medier inverkar till att man känner sig stressad eller pressad att leva upp till idealbilden. Till detta kan vi lägga till att 61% kan känna oro för att inte lyckas, när det handlar om vardag och framtid.

Unga tjejer mer oroade än unga killar

När vi tittar på skillnader mellan delgrupper så ser vi framförallt att unga tjejer är mer oroade än unga killar. Detta gäller i synnerhet frågan om att leva upp till en form av idealbild men även sett till nuvarande livssituation och framtidstro. Kvinnor svarar i större utsträckning att de kan känna oro för att inte lyckas, och att de känner sig oroliga för sin egen framtid.

Högt förtroende för forskare, lågt förtroende för politiker.

Den kvalitativa studien visade att ungdomarna gärna ville engagera sig och att man hade stor tilltro till individers förmåga att påverka genom medvetna val i vardagen och individuellt engagemang. Vi ser även i den kvantitativa studien att förtroendet för det individuella initiativet är relativt högt; 40% har förtroende för individers engagemang när det gäller förmåga att påverka samhällsutmaningar, jämfört med 31% förtroende för organisationer (fackliga, politiska och intressedrivna).

Ungdomar har störst förtroende för forskare

Störst förtroende får forskare (60%) och även företag och näringsliv får stort förtroende i sammanhanget (40%). Beslutsfattare och politiker får däremot inte lika högt förtroende, ungefär 1 av 5 uppger att de har förtroende för politikernas förmåga att påverka samhällsutmaningarna.

De 3 viktigaste utmaningarna för ungdomar idag

Ett huvudsyfte med studierna av ungdomars syn på utmaningar i vardag och omvärld var att ta reda på vilka utmaningar som ungdomar anser viktigast idag. I den kvalitativa studien såg vi att ungdomarna var ganska nöjda i sin vardag men kände relativt stor oro för vad som väntade i framtiden. Vi såg dessutom att det var större samhällsfrågor som engagerade mest. De främsta utmaningarna som vi såg i den kvalitativa studien var klimatförändringar, bostadsbrist och arbetslöshet, samt i viss mån utmaningar kopplat till diskriminering och social orättvisa.

1. Bostadsbrist

I den kvantitativa studien ser vi att bostadsbristen är en högst aktuell och utbredd utmaning, 94% anser att det är en stor eller mycket stor utmaning för samhället. Bostadsbristen är även den utmaning som es svarar är viktigast att lösa (65%).

2. Klimatförändringar

Klimatförändringar och miljöproblem är ytterligare en utmaning som vi ser är utbredd hos ungdomar; nära

hälften (47%) anser det vara en mycket stor utmaning för samhället. Det är också den utmaning som man oroar sig mest för, sett till sin egen del (51% jämfört med t ex bostadsbrist 40%). Dessutom är klimatförändringarna den utmaning som flest tror kommer att öka under kommande femton åren.

3. Arbetslöshet

Arbetslöshet är också en utbredd utmaning, åtminstone sett till synen på samhället i stort. 88% svarade att de ser arbetslösheten som en stor eller mycket stor utmaning för samhället. Däremot så är det enbart 27% som är oroliga för arbetslöshet sett till sin egen del.